

Ministeren til Thinget, for hvis Forum en saadan Sag henhører. Jeg vil ogsaa i det Hele taget tillade mig at bemærke med Hensyn til denne Paaberaabelse af Finantsudvalget, som fandt Sted flere Gang under Finantslovens Behandling, at Finantsudvalget ikke, saa vidt mig bekendt, har Noget bevilgende Myndighed. Jeg tror, at denne er hos Rigsdagen og ifølge Grundlovens § 49 først i dette Thing. Der kan jo nok tænkes Tilfælde, hvor en Minister af diplomatisk Hensyn kan ønske at faae en Sag afgjort under Haanden i Finantsudvalget, og da tilfører Finantsudvalget den paagjældende Minister sin moraliske Understøttelse, mere kan Finantsudvalget ikke gjøre; men dette Tilfald indeholder selvfølgelig til en vis Grad endogfaa en betydelig Garanti for Ministeren. Denne Sag henhører imidlertid dels ikke under de Tilfælde, hvor det efter min Opfattelse var tilstedeligt eller forsvareligt at gaa denne Vej, at henvende sig til Finantsudvalget, uden at komme med Forslag til Rigsdagen, og dels har Finantsudvalget ikke paa nogen Maade i denne Sag tilfagt Ministeren sin moraliske Understøttelse, hvortil endelig kommer, at det Forslag, der her foreligger for os, er noget Andet end det, der forelaa for Finantsudvalget, og hvorom der i dette var Tale. Ganske vist har Ministeren forbeholdt sig fuld Handlefrihed, dersom ikke Finantsudvalget og Rigsdagen kom til en Afgjørelse af denne Sag, og det er Noget, som Ministeren naturligvis kan gjøre. Han har aldeles den samme Handlefrihed, hvad enten han forbeholder sig den eller ikke, men jeg tror rigtignok, at Ministeren ved denne Sælgighed er gaaet udenfor Grændsen af den Handlefrihed, der kan anses for tilstedelig. I alt Fald er den Betingelse, som den ærede Minister stillede i Finantsudvalget, nemlig, at Finantsudvalget og Rigsdagen eller Folkethinget — jeg huffer ikke, hvilket af de to Ord han brugte — skulde have truffet en Afgjørelse deraf, ikke indtraadt, thi Finantsudvalget, som har truffet Afgjørelsen, har ikke villet have Noget med Sagen at gj re, og hvad Folkethinget angaar, da kom Sagen slet ikke frem der. Dersom den meget ærede Ministers Mening med at sige til Finantsudvalget: „Dersom Rigsdagen ikke kommer til en Afgjørelse i denne Sag, vil jeg forbeholde mig min Handlefrihed“, har været den, at forbeholde sig sin Handlefrihed, uden at bringe Sagen for Rigsdagen, da er dette ogsaa, forekommer det mig, en temmelig fri Brug af Ordet. Ser man nu Sagen fra et noget andet Synspunkt, nemlig det: hvorvidt Staten vilde staa sig ved at overtage Banerne paa de Betingelser, her ere foreslaaede, da kan jeg ikke være enig med den ærede Regjering i dens Mening derom, af den Grund, at Staten kunde have faaet Banerne paa billigere Vilkaar, dersom den var gaaet den lige Vej og ikke havde givet de paagjældende Selskaber et Laan, som stillede dem gunstige lige over for Staten. Men jeg kan

heller ikke være enig med Regjeringen, naar Sagen ses fra et andet Synspunkt, thi da maa Spørgsmaalet stilles saaledes: Vilde Staten, dersom den nu skulde anlægge disse Baner, dersom der fremkom Forslag om at anlægge saadanne paa Halvøen Mols, for det Første bygge netop disse Baner og for det Andet bygge dem i denne Udstrækning og med saa store Offre, som der her er Tale om. Saaledes maa Spørgsmaalet i Virkeligheden stilles, og det tror jeg ikke, at Staten vilde indlade sig paa. Jeg tror for det Første at maatte sige, at det nuværende Tidspunkt maa opfordre os til at tage Neb i Sælene med Hensyn til Jernbanebygninger i Almindelighed, og dersom der ikke var bygget Baner paa Halvøen Mols, vilde man heller ikke bygge dem nu, derimod nok om en Del Aar, men ikke nu. Men dernæst vilde vi ganske sikkert ikke have bygget en Dobbeltbane fra Grenaa til Randers og Aarhus, ligesom vi ganske sikkert ikke vilde have ladet den, uden Hensyn til, om det var en dyrere eller en billigere Retning, den tog, løbe omkring til alle de paagjældende Herregaarde og formuende Folk, som nu ere bleven begunstigede ved Banens Krumninger. Den Bane, som Staten vilde have anlagt her, hvis den tidligere havde tænkt paa at gjøre det, eller som den nu vilde anlægge, vilde blive billigere end, hvad man nu forlanger af os. Særlig ere de Vilkaar, der bydes for Aarhus—Nyvinggaard-Banens Overtagelse, overordentlig ugunstige for Staten. Det er en af de dyreste Baner, der har været anlagt i en lang Række, og Aarsagen til, at den er bleven saa dyr, har været dels den Omstændighed, jeg nylig har anført, men dels særlig den Omstændighed, at denne Bane i Virkeligheden har paataget sig at bygge en meget lang og kostbar Havnedæmning for Staden Aarhus. Det er ikke nogen Statsopgave at gjøre dette, det kan være en meget nyttig Ting; men det maa være og blive en Opgave for Byen Aarhus selv at gjøre dette. Det er en af de vigtigste Aarsager, hvorfor denne Bane er bleven saa dyr. Maar man nu ikke blot vilde dække hele den Sjælb, som denne Bane har paadraget sig, eller opfylde de Forpligtelser, den lider under, men tillige vilde udbetale Halvdelen af de af Private og Kommuner tegnede Aktier, da vilde man derved begaa en meget stor Uretfærdighed, ikke just lige overfor Randers—Grenaa-Banen — thi den har intet Krav paa at behandles billigere eller bedre, end der er foreslaaet fra Regjeringens Side, ja, den har ikke en Gang Krav paa at blive behandlet saa godt — men man vilde da se helt bort fra alle de særlige Goder, som ere blevene de paagjældende Kommuner og ganske specielt Aarhus Kommune til Del, og i Grunden lade dem faae Banen frit, som om Staten havde bygget den uden videre i den Retning og Udstrækning, den er bygget. Det er ogsaa en eiendommelig Bestemmelse lige overfor